

First: Dutch Version, second: English Version

PREEK KRIJTBURG - GEBOORTE JOHANNES DE DOPER 2018

Bart van Emmerik SJ

Een hoop gedonder om een naam. Het kan ouders-in-spé stress geven. Ze dienen rekening te houden met gevoeligheden in de familie en soms om verwachtingen en lange tenen van grootouders, ooms en tantes heen laveren. Het komt in de beste families voor. Ook in die van Zacharias en Elisabet. 'Johannes! Waarom Johannes? Die naam komt toch niet voor in jullie families?' vragen de mensen die hen omringen. 'Zacharias ligt toch meer voor de hand? Het is nog een heel passende naam ook', vinden ze. Dat is waar, want Zacharias betekent: 'God gedenkt': God denkt aan ons, God laat ons niet vallen. Dat is van toepassing op dit pasgeboren kind. Daar was niet meer op gerekend, omdat Elisabet onvruchtbaar was en net als Zacharias op leeftijd was. Zacharias had tijdens zijn dienst als priester in de tempel negen maanden daarvoor bezoek gehad van een van de belangrijkste engelen van God: Gabriël. Die had gezegd dat Elisabet zwanger zou worden van een kind waarin God een nieuw begin zou maken. Zacharias was letterlijk en figuurlijk met stomheid geslagen. Hij had het niet kunnen geloven. Daarom had de aartsengel Gabriël gezegd dat hij niet zou kunnen spreken voor de geboorte van dit kind. Was het een straf die de engel hem oplegde? Misschien kan je het ook opvatten als een geestelijke zwangerschap waarin Zacharias kon nadenken over Gods nieuw begin dat in hem en Elisabet levenskracht moest krijgen.

Blijkbaar heeft Zacharias nagedacht over die naam 'Johannes'. 'God is genadig' betekent dat. Als naar Joodse gewoonte na acht dagen de pasgeborene wordt besneden en de naam wordt gegeven, dan geeft Zacharias met overtuiging aan hoe het kind heten moet. In die negen maanden van verwachting gebeurde er niet alleen iets in Elisabet. Ook in Zacharias werd iets nieuws geboren. We weten niet wat hij allemaal in zijn stille periode heeft overwogen. Maar waarschijnlijk heeft hij ook nagedacht over zijn spontane reactie van ongeloof op die aankondiging van de engel. Hij was nota bene priester. Hoe stond het met zijn geloof? Was dat gestold in cynisme en moedeloosheid? Niet alleen het feit dat hij en Elisabet geen kinderen konden krijgen had hem mat en moedeloos gemaakt. Maar ook de onvruchtbaarheid van het godsvolk Israël dat klein en onbeduidend bleef en telkens weer overheerst werd door andere wereldmachten die niet veel op hadden met hun godsdienst. In die maandenlange stille tijd kreeg de betekenis van die naam van dat kind dat in Elisabet groeide ook meer kracht in Zacharias: 'God is genade', God kan in ons een nieuw begin maken. Toen hij bij het schrijven van de naam van het kind op een schrijftafeltje het uitjubilande, was er van zijn moedeloosheid niets meer te merken.

Ik herken wel iets van Zacharias in mijzelf. Dat ongeloof dat er soms in kan sluipen, het gebrek aan vertrouwen dat er nog iets nieuws kan groeien. Zoals een collega-priester het eens uitdrukte: de zonde van een priester is de 'moedeloosheid'. Dan loop je het gevaar het 'genade-moment' niet te herkennen en de aankondiging van iets nieuws af te weren. Een aantal jaren geleden werd ik als verantwoordelijke voor de ignatiaanse retraites benaderd door een productiemaatschappij die een realityreeks wilde maken met vijf Bekende Nederlanders die een stilleretraite doen. En of ik wilde meewerken en voor begeleiders kon zorgen. Om eerlijk de waarheid te zeggen, geloofde ik er niet in:

een retraite met camera's en dan nog met celebrities. Zouden die geen rol gaan spelen tijdens de bezinning? En zou dit een gunstig effect hebben op mensen die het programma bekijken? Schoorvoetend stemde ik ermee in om begeleiders te zoeken. Toen dat moeizaam verliep, belde ik de producent op en zei: 'Ik zie het niet zitten, het wordt niks.' Het was even stil aan de andere kant en toen zei de producent: 'Bart, waarom zeg je 'nee'? Ik zelf zie dit project als een avontuur waarin God de weg wijst. Ik geef me daaraan over. Ik wil je uitnodigen om mee te doen. Onderweg zien we wel hoe dat avontuur zich ontvouwt.' Zijn woorden daagden me uit om te vertrouwen dat God iets nieuws kan beginnen ook in dit project dat zo buiten mijn eigen denkkaders ging. Ik vond begeleiders en we gingen de retraite in. Als coach van het begeleidingsteam kreeg ik ook een soort sprakeloze proeftijd zoals Zacharias. Zeven dagen lang zat ik met de TV-mensen in de regiekamer en was via het regiescherm getuige van de gesprekken tussen de BN-ers en hun begeleider. Ik kon niet ingrijpen als het even moeizaam verliep. Net als de TV-mensen. Want van tevoren was afgesproken dat de regie niet zou ingrijpen in het retraiteproces. Ze zouden alleen registreren en niet sturen. Net als Zacharias moesten we zwijgend toezien. Precies die sprakeloosheid en 'onmacht' maakten me gevoeliger voor wat God doen kan in mensen. In de deelnemende celebrities bracht de stilte het nodige teweeg aan inzichten en hoop. En de uitzendingen gaven de kijkers de kans zich af te vragen waar zij in hun leven stonden en of God hierin een rol mocht hebben. Mij heeft het vooral geleerd te vertrouwen op God die een nieuw begin met ons wil maken, telkens opnieuw, juist daar waar ik het niet verwacht, soms dwars door moedeloosheid of scepsis heen.

Dat klinkt allemaal mee in het feest dat de Kerk vandaag viert en in de naam 'Johannes'. God is genadig, Hij heeft iets nieuws dat Hij in ons geboren wil laten worden, ook daar waar het in ons leven misschien onvruchtbaar lijkt of moeizaam loopt. Durven we zwanger te worden van dat nieuwe dat God in ons geboren wil laten worden?

HOMILY DE KRIJTBURG - BIRTH OF JOHN THE BAPTIST 2018

Bart van Emmerik SJ

A lot of rumble for a name. It can put young parents in a state of stress. They should take into account family sensitivities and sometimes navigate around the expectations of grandparents, uncles and aunts. It occurs in the best families. Also in that of Zechariah and Elisabeth. John...? Why John? The people who surround them ask, "This name doesn't exist in your families. Isn't Zechariah a more proper proper name?" Very fitting to the context of the newborn child, they think. This is true, because Zechariah means: 'God remembers': God does not let us down. This applies to this newborn child. It was no longer expected, because Elisabeth was infertile and, just like Zechariah, was of advanced age. Nine months earlier, during his service as a priest in the temple, Zechariah was visited by one of God's most important angels, Gabriel. The archangel had said that Elisabeth would become pregnant with a child in which God would start something new among his people. Zechariah was stunned. He could not believe it. That is why Gabriel had said that he would not be able to speak before this child was born. Was it a punishment the angel imposed on him? Maybe you could also interpret it as a spiritual pregnancy in which Zechariah could think about God's new beginning which God planned to be born in him and Elisabeth.

During this spiritual pregnancy Zechariah has been thinking about the deeper meaning of the name 'John'. It's meaning is: 'God is merciful'. In accordance with Jewish practice, the newborn is circumcised after eight days and the name is given. At that occasion Zechariah indicates with conviction what the child should be called. In those nine months of expectation, it was not only in Elisabeth that something happened. Something new was also born in Zechariah. We do not know what he has considered in his quiet period. But he probably also thought about his spontaneous reaction of disbelief to the angel's announcement. What about his faith? Had it turned in a kind of ritualistic faith without any root? Did it solidify into cynicism and despondency? It was not only the fact that he and Elisabeth could not have children that had made him feel flat and despondent. But also the infertility of God's people of Israel, who remained small and insignificant and who were dominated again and again by other powers that did not care much about their religion. In this nine month-long quiet period, the meaning of the name of that child who was growing in Elisabeth's womb also gained more strength in himself: 'God is merciful', God can make a new beginning in us. When he was writing the child's name on a desk, he shouted it out and praised God, there was nothing left of his despondency.

I do recognize something of Zechariah in myself. The disbelief that can creep into heart and mind, the lack of confidence that something new can grow. As one of my fellow priest once said: Discouragement is one the main sins of a priest. In that state you do not recognize the 'moment of grace' and you resist the start of something new. A few years ago, being responsible for the Ignatian retreats in the Netherlands, I was contacted by a production company that wanted to make a reality series with five celebrities doing a silent retreat. They asked me if I wanted to cooperate and look for retreat directors to accompany the celebrities during their retreats. To be honest, I did not believe in it: a retreat with cameras and celebrities. Would they do the retreat in a serious way? Or would they play a role as they normally would do in their professional lives? And would this have a beneficial effect on people watching the programme? Reluctantly I started to look for the directors. When that appeared to be difficult, I called the producer and told him: 'It will not work, I stop with this project'. At the other side of the line it was quiet for a moment. Then the producer said: "Bart, why do you say 'no'? I myself consider this project as an adventure in which God will lead us. I am willing to give in. I invite you to join in as well. Journeying with God we see how the adventure unfolds". His words challenged me to trust God starting something new. I found directors who wanted to join in and we went into the retreat. As a coach of the directors I also got a kind of speechless trial like Zechariah. For seven days I was in the control room with the TV people and witnessed the conversations of the celebrities and their guides through the control screen. I couldn't intervene on difficult moments. Just like the television crew. It had been agreed in advance that the TV-crew would not interfere in the retreat process, because that was 'Holy ground' where God was dealing with the retreatants. They would only register not control. Like Zechariah, we had to remain silent. It was precisely this speechlessness and 'powerlessness' that made me more sensitive to what God can do in people. In the participating celebrities the silence brought new insights and hope. And the broadcasts gave TV-viewers the opportunity to reflect on their own lives and faith as well. Above all, I have learned to trust God who wants to make a new beginning in us/with us, again and again, where we do not expect it, despite our despondency or scepticism.

Isn't that the deeper meaning in the feast that the Church celebrates today and in the name of 'John': God is merciful, God has something new for us, even when life seems difficult and infertile. Do we dare to become pregnant with this new start that God wants to be born through us?

